

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Om det attende Aarhundredes Oplysning i Salighedens Sag

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 103. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/catalog/gv-1825_410_2-txt-shoot-idm815/facsimile.pdf (tilgået 20. juli 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

gelse, raabe Bee over os, som dem der ikke gne for at give
Forærgelse og forstyrre Kirkens Fred!

Under saadanne Omständigheder er ingen Sag saa klar,
at den jo trænger til at fremstilles i al sin Klarhed, og
maatte det lykkes mig med den nærværende, tor jeg sikret
haave at berettende Fordommen, overalt hvor det kun er en God-
dom, og et et Mundbeld, man har sine Grunde til at bruge.

At give Forærgelse, ved man dog vel, er, christelig tall,
med Det ellers Exempel, at friste og forvere de Enfolige og
Udefastede til høed der er uchristeligt, og forsaavidt det an-
seis for uafgjort, om det attende Aarhundredes Oplysning er
christelig eller ikke, maa det da ogsaa være uafgjort, om vi,
der bestrede den, give Forærgelse eller ikke, saa, hvad end Mod-
standerne mene, maa de dog først bevise deres Landoms Christ-
elighed, for de kan kæbe vor Modsigelse, i christelig Forstand,
forærgeligt; thi at Christus ei vilde kæbe der forærgeligt, at
man afflørre hvad der fælles udgav sig for Christendom,
det er dog vel indlysende!

Herved komme vi altsaa ikke videre end til Strids-Punkt-
ten, og tage vi nu Ødet i sin videre Urmærkelse, saa for-
ærgeligt og anstændige bliver et og dit Samme, da maa
Menneske af det attende Aarhundredes Oplysning nødvendig
indromme, at den er ligesaa forærgelig som vores Modsigelse;
thi den har umageelig stødt mange uistnde Mennesker, og fæ-
der os i det Mindste ligesaa meget, som vor Oplysning fæ-
der Andre.

Sporghsmalet maa da vel blive, om man, for Ingen
at støde, skal undblade at bestride, hvad man troer er en for-
dærlig Bildsæt hos sine Med-Mennesker, og hvem seer ikke,
at dette Sporhgsmål umulig kan besvares bejordet,
uden at bryde Staven over al Oplysning, og prise den Hjer-
tefæshed, der gør ligegejlig for Andre's sande Bee og Vel!

Dog, selv om man ikke seer det, som i vores sart oplyste
Dage vel er muligt, saa vreb man dog vel, at Morten
Luther støde saare mange Mennesker, ved den Paastand, at
Pavdommet var en aldeles falsf Christendom, og at Millionser
endnu paastaae, han paa den forærgeligt Maade forstyrede Kir-
kens Fred og Enhed, ja udstroede en Dødslags-Sod, der baade
i Kirken og Staten har haft de grueligste og forærveligste
Folger, foraarsagede den blodige Trediveaars-Krig, og i det
Hele den Usynlighed mellem Thyslands Folk, som aftenas-
tide og om sider oploste Riget. Det vreb man dog vel, og nu
sporger jeg: om slike Uretaligheder burde afholdt Luther
saat at aabenbare og bekæmpe Pavdommets Bildsætter, eller
om man finder, det var dumt af Herberit den Vise, at han
si kvalde den Oplysning i Godssten?

Dog, selv om man i Grunden et catholsk nok til at
mene, det kunde ikke fæde, om Luthers Mund var blevet
bundet, hoab syger man da om Christi og Apostlernes?

Man ved dog sagtens, at Christus støde og foræ-
rige Mange med sine haarde Talte, at han ret med Jæb
valde den Misianke hos Folket; at deces Lazarus var Øjen-
skalle, som havde ranet Gundlachs Nøgle, gik selo ikke ind,
og holdt dem ubr., som vilde indgaae, og at han aabenlydt
beklente, det var hans Willie at runde Tvebragts-Jæb paa
Jorden, saader blev Opstid, selv mellem dem, Naturens Vaand paa
det Noeste sammenkagtede, og man gjor ham da ingenlunde
Uret, ved at paastaae, han mægtig vides til den jødiske
Stats Oplysning og Ødelæggelse. Man ved vel ogsaa, at
hans Apostler, hvor de mislem Høbningerne forhylde Evan-
gelium, støde Mangfoldige, ved at erklaare dem for Afgrund-
Opfer, og at de Christne tildig med Rettet beskyldtes for at
svække Folkenes Patriotisme, og end mere deres Igelsie for
der lønnede Præstestab, og nu spørger jeg: havde de Upper-
ste-Præster Ret, som sagde om Christus: han forstørre Folket,

